

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
Antti Sinkman

Lausuntopyyntö

luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kone- ja laiteinvestointien korotetuista poistoista verovuosina 2020-2023

Valtiovarainministeriö on 29.10.2019 pyytänyt luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kone- ja laiteinvestointien korotetuista poistoista verovuosina 2020-2023

Esityksen mukaan elinkeinotoimintaa tai maataloutta harjoittava verovelvollinen saisi tehdä kalenterivuosina 2020—2023 käyttöön ottamansa irtaimen käyttöomaisuuteen kuuluvien koneiden, kaluston ja laitteiden hankintamenoista säännönmukaiseen poistoon verrattuna kaksinkertaisen poiston lain soveltamisaikana. Laissa tarkoitettujen koneiden, kaluston ja laitteiden vuotuinen enimmäispoisto olisi siten 25 prosentin sijasta 50 prosenttia. Korotettuja poistoja saisi tehdä kaikesta uudesta irtaimesta käyttöomaisuudesta enintään 4 vuotena.

Esitetty malli korotetuista poistoista on soveltamisalaltaan huomattavasti aiemmin käytössä olleita malleja laajempi. Aiemmin korotettuja poistoja on voitu tehdä ainoastaan tuotannollisessa toiminnassa käytettävästä käyttöomaisuudesta, joka on rajoittanut kohdeyritysten joukkoa merkittävästi. Korotettuja poistoja teki esimerkiksi vuosina 2013-2016 enimmillään vain noin 800 yritystä per vuosi.

Vaikutusarviot sisältävät paljon oletuksia verovelvollisten käytöksestä

Mallin laajennus johtaisi siihen, että mahdollisuutta korotettuihin poistoihin voisi käyttää hyvin laaja joukko yrityksiä ja siten sen vaikutukset verotuloihin tulisivat olemaan huomattavasti aiempia kertoja suuremmat. Hallituksen esityksen luonnoksen mukaan yhteisöverotuotto pienenisi teoriassa vuonna 2020 enintään noin 770 miljoonaa euroa, jos kaikki investoinnit olisi tehty huojennuksen soveltamisalaan kuuluviin hyödykkeisiin. Muutoksella on siten veronsaajille erittäin suuri taloudellinen merkitys.

Luonnoksen vaikutusarvioinnissa on tehty lukuisia oletuksia verovelvollisten käytöksestä ja sillä perusteella päädytty edellä mainitusta 770 miljoonan euron teoreettisesta maksimista siihen, että yhteisöverotuotto laskisi uudistuksen johdosta vuonna 2020 170 milj. eurolla ja muiden kuin yhteisöverovelvollisten yritysten ja muiden toimijoiden maksamat tuloverot 37 milj. eurolla eli yhteensä 207 milj. eurolla. Tästä 70 milj. euroa kohdistuisi kuntien verotuloihin (yhteisövero 53 milj.€ ja kunnallisvero 17 milj.€).

Vaikutukset yhteisöveron tuottoon voivat kuitenkin toteutua huomattavasti arviota suurempina, jos tehdyt oletukset eivät osoittaudu pitäviksi. Poistoihin kohdistuvan vaikutusarvioinnin tekeminen ei ole yksinkertaista, jonka osoittaa hyvin tehdyt arviot silloin, kun korotetut poistot olivat viimeksi käytössä suppeammalla soveltamisalalla tuotannollisten investointien osalta. Tällöin alkuperäinen vaikutusarvio vuodelle 2013 oli -20 milj. € ja vuodelle 2015 -40 milj. €. Vuonna 2013 toteutunut vaikutus oli kuitenkin kaksinkertainen eli yli -40 milj. €. Tämän perusteella myös päivitettiin uudeksi

arvioksi vuodelle 2015 -66 milj. €, mutta toteuma ylitti tämänkin arvion ollen -76 milj. €.

Pidämme todennäköisenä sitä, että vaikutukset yhteisö- ja tuloveron tuottoon ovat tälläkin kertaa huomattavasti alustavasti arvioitua suuremmat ja tämä lisäisi entisestään kuntien veromenetyksiä vuosina 2020-2023.

Kunnille ei saa aiheutua verotulojen kertymän viivästymistä uudistuksen johdosta

Kuntien taloudellinen tilanne on äärimmäisen tiukka. Tänä vuonna olemme nähneet, kuinka valtiovarainministeriön valmistelemasta ns. verokorttiuudistuksesta ja tulorekisterin käyttöönotosta on aiheutunut merkittävä, useiden satojen miljoonien viivästymä kuntien verotulojen kertymisessä. Tämä tulee johtamaan siihen, että melkein kaikki kunnat tulevat tekemään negatiivisen tuloksen vuodelta 2019. Tässä taloudellisessa tilanteessa tulee huolehtia siitä, että kuntien verotuloihin ei tule uusia menetyksiä tai kertymän siirtymistä tulevaisuuteen.

Hallituksen esityksen luonnoksessa on viitattu siihen, että "hallitusohjelman mukaisesti kunnille aiheutuvat verotulomuutokset kompensoidaan nettomääräisesti" ja, että "määräaikaisissa korotetuissa poistoissa on kyse verotuksen lykkääntymisestä...esityksellä ei siten katsota olevan pitkän aikavälin nettomääräistä vaikutusta verotuloihin". Täten luonnoksessa esitetään, että "esityksen verotuottovaikutukselle ei muodostu kompensatiotarvetta".

Hallitusohjelman mukaan "kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti". Katsomme, että esityksellä on vuosille 2020-2023 merkittäviä negatiivisia vaikutuksia kuntatalouteen. Merkittävä määrä kuntien verotulojen kertymästä siirtyisi useille vuosille eteenpäin. Luonnoksen mukaan kuntien menetykset tuona aikana olisivat yhteensä 305 milj. € ja pidämme todennäköisenä, että toteuma tulee olemaan vielä suurempi.

Kun korotetut poistot olivat edellisen käytössä vuosina 2013-2016, niin vastaavan hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti kunnille kyseisinä vuosina aiheutuneet verotulojen menetykset kompensoitii nettomääräisesti kuntien yhteisöveronjakosuutta nostamalla hallituksen esityksen vaikutusarvioiden mukaisesti. Näkemyksemme mukaan ei ole mitään syytä miksi tällä kerralla meneteltäisiin toisin. Tilanne, jossa vuosien 2020-2023 verotulojen menetyksiä ei lainkaan kompensoitaisi kunnille, on kestäväntön kuntatalouden kannalta.

Kuntien verotulomenetykset tulee kompensoida lopullisten vaikutusarvioiden perusteella

Hallitusohjelman kirjauksen mukaan kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti. Kuten luonnoksesta käy ilmi, niin vuosien 2024-2027 aikana osa vuosien 2020-2023 verotulomenetyksistä tulee veronsaajille takaisin poistojärjestelmän ja verotettavan tulon laskennan ominaisuuksien kautta. Katsomme hallitusohjelman kirjauksen tarkoittavan siten sitä, että tämä tulee ottaa huomioon nettomääräistä kompensatiota laskettaessa. Tärkeää on kuitenkin se, että vuosina 2020-2023 kompensatio maksetaan täysimääräisesti tehtyjen arvioiden mukaisesti, ettei verotulojen kertymän siirtyminen vaikuta kuntatalouteen negatiivisesti.

Hallituksen esityksen luonnoksen perusteella vuosina 2020-2023 verotuottomenetykset olisivat siten yhteensä noin 893 milj. euroa josta kuntien osuus olisi 305 milj. euroa. Toisaalta taas vuosina 2024-2027 verotuotot lisääntyisivät yhteensä noin 611 milj. eurolla, josta kuntien osuus olisi 208 milj. euroa. Täten kuntien myöhemmäksi siirtyneistä verotuotoista olisi laskelman mukaan verovuoden 2027 lopussa maksumpanematta vielä 97 milj. euroa. Sitä, että tämä on tilanne 7 vuotta uudistuksen voimaantulon jälkeen, ei voida pitää kohtuullisena verotulojen siirtymänä kuntatalouden kannalta.

Luonnoksessa on esitetty, että loput 283 milj. euroa palautuisivat veronsaajille vuodesta 2028 alkaen. Kertymävauhti kuitenkin on vuosittain laskeva eikä kaikki menetykset palaudu koskaan. Osa verovelvollisista lopettaa toimintansa tai verotettavaa tuloa ei synny muusta syystä. Tällöin verotulot eivät lisääny, vaikka poistot olisivat myöhemminä vuosina pienemmät. Täten veronsaajille syntyy uudistuksen johdosta myös pysyviä menetyksiä ja vuoden 2028 jälkeiset kertymiä voidaan pitää suuruudeltaan epävarmoina.

Kohtuullisena kuntatalouden kannalta ei voida pitää sitä, että kunnat kantavat riskin pitkällä tulevaisuudessa kertyvistä verotuloista ja niiden suuruudesta tai sitä, että kunnille aiheutuvat menetykset kuittaantuvat vasta seuraavalla vuosikymmenelle, jos silloinkaan. Täten luonnoksessa esitettyä kantaa, että muutoksen johdosta ei aiheudu kompensatio kuntien verotulomenetyksistä, ei voida hyväksyä.

Kuntaliiton esitys kompensatiomalliksi

Kuntaliitto esittää, että uudistuksesta aiheutuvat muutokset kuntien verotuloihin otetaan kompensatioissa huomioon hallituksen esityksen luonnoksen vaikutusarvioiden perusteella nettomääräisesti vuosina 2020-2027. Yhteisöveron tuottoon arvioitujen vaikutukset kompensoitaisiin kuntien yhteisöveron jako-osuutta muuttamalla ja kunnallisveroon vaikuttavat muutokset valtionosuuslain mukaisena verotulomenetyksen korvauksena. Vuoden 2028 jälkeisiä vaikutuksia ei tule enää huomioida laskennassa, koska niihin liittyy paljon epävarmuutta ja kertymän siirtymistä osittain pitkälle seuraavalle vuosikymmenelle ei voida pitää kohtuullisena.

Muilta osin Kuntaliitolla ei ole huomautettavaa esitysluonnokseen.

SUOMEN KUNTALIITTO

Timo Reina
varatoimitusjohtaja

Jukka Hakola
kehittämisspäällikkö

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto
Antti Sinkman

Lausuntopyyntö

luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kone- ja laiteinvestointien korotetuista poistoista verovuosina 2020-2023

Valtiovarainministeriö on 29.10.2019 pyytänyt luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kone- ja laiteinvestointien korotetuista poistoista verovuosina 2020-2023

Esityksen mukaan elinkeinotoimintaa tai maataloutta harjoittava verovelvollinen saisi tehdä kalenterivuosina 2020—2023 käyttöön ottamansa irtaimen käyttöomaisuuteen kuuluvien koneiden, kaluston ja laitteiden hankintamenoista säännönmukaiseen poistoon verrattuna kaksinkertaisen poiston lain soveltamisaikana. Laissa tarkoitettujen koneiden, kaluston ja laitteiden vuotuinen enimmäispoisto olisi siten 25 prosentin sijasta 50 prosenttia. Korotettuja poistoja saisi tehdä kaikesta uudesta irtaimesta käyttöomaisuudesta enintään 4 vuotena.

Esitetty malli korotetuista poistoista on soveltamisalaltaan huomattavasti aiemmin käytössä olleita malleja laajempi. Aiemmin korotettuja poistoja on voitu tehdä ainoastaan tuotannollisessa toiminnassa käytettävästä käyttöomaisuudesta, joka on rajoittanut kohdeyritysten joukkoa merkittävästi. Korotettuja poistoja teki esimerkiksi vuosina 2013-2016 enimmillään vain noin 800 yritystä per vuosi.

Vaikutusarviot sisältävät paljon oletuksia verovelvollisten käytöksestä

Mallin laajennus johtaisi siihen, että mahdollisuutta korotettuihin poistoihin voisi käyttää hyvin laaja joukko yrityksiä ja siten sen vaikutukset verotuloihin tulisivat olemaan huomattavasti aiempia kertoja suuremmat. Hallituksen esityksen luonnoksen mukaan yhteisöverotuotto pienenisi teoriassa vuonna 2020 enintään noin 770 miljoonaa euroa, jos kaikki investoinnit olisi tehty huojennuksen soveltamisalaan kuuluviin hyödykkeisiin. Muutoksella on siten veronsaajille erittäin suuri taloudellinen merkitys.

Luonnoksen vaikutusarvioinnissa on tehty lukuisia oletuksia verovelvollisten käytöksestä ja sillä perusteella päädytty edellä mainitusta 770 miljoonan euron teoreettisesta maksimista siihen, että yhteisöverotuotto laskisi uudistuksen johdosta vuonna 2020 170 milj. eurolla ja muiden kuin yhteisöverovelvollisten yritysten ja muiden toimijoiden maksamat tuloverot 37 milj. eurolla eli yhteensä 207 milj. eurolla. Tästä 70 milj. euroa kohdistuisi kuntien verotuloihin (yhteisövero 53 milj.€ ja kunnallisvero 17 milj.€).

Vaikutukset yhteisöveron tuottoon voivat kuitenkin toteutua huomattavasti arviota suurempina, jos tehdyt oletukset eivät osoittaudu pitäviksi. Poistoihin kohdistuvan vaikutusarvioinnin tekeminen ei ole yksinkertaista, jonka osoittaa hyvin tehdyt arviot silloin, kun korotetut poistot olivat viimeksi käytössä suppeammalla soveltamisalalla tuotannollisten investointien osalta. Tällöin alkuperäinen vaikutusarvio vuodelle 2013 oli -20 milj. € ja vuodelle 2015 -40 milj. €. Vuonna 2013 toteutunut vaikutus oli kuitenkin kaksinkertainen eli yli -40 milj. €. Tämän perusteella myös päivitettiin uudeksi

arvioksi vuodelle 2015 -66 milj. €, mutta toteuma ylitti tämänkin arvion ollen -76 milj. €.

Pidämme todennäköisenä sitä, että vaikutukset yhteisö- ja tuloveron tuottoon ovat tälläkin kertaa huomattavasti alustavasti arvioitua suuremmat ja tämä lisäisi entisestään kuntien veromenetyksiä vuosina 2020-2023.

Kunnille ei saa aiheutua verotulojen kertymän viivästymistä uudistuksen johdosta

Kuntien taloudellinen tilanne on äärimmäisen tiukka. Tänä vuonna olemme nähneet, kuinka valtiovarainministeriön valmistelemasta ns. verokorttiuudistuksesta ja tulorekisterin käyttöönotosta on aiheutunut merkittävä, useiden satojen miljoonien viivästymä kuntien verotulojen kertymisessä. Tämä tulee johtamaan siihen, että melkein kaikki kunnat tulevat tekemään negatiivisen tuloksen vuodelta 2019. Tässä taloudellisessa tilanteessa tulee huolehtia siitä, että kuntien verotuloihin ei tule uusia menetyksiä tai kertymän siirtymistä tulevaisuuteen.

Hallituksen esityksen luonnoksessa on viitattu siihen, että "hallitusohjelman mukaisesti kunnille aiheutuvat verotulomuutokset kompensoidaan nettomääräisesti" ja, että "määräaikaisissa korotetuissa poistoissa on kyse verotuksen lykkääntymisestä...esityksellä ei siten katsota olevan pitkän aikavälin nettomääräistä vaikutusta verotuloihin". Täten luonnoksessa esitetään, että "esityksen verotuottovaikutukselle ei muodostu kompensatiotarvetta".

Hallitusohjelman mukaan "kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti". Katsomme, että esityksellä on vuosille 2020-2023 merkittäviä negatiivisia vaikutuksia kuntatalouteen. Merkittävä määrä kuntien verotulojen kertymästä siirtyisi useille vuosille eteenpäin. Luonnoksen mukaan kuntien menetykset tuona aikana olisivat yhteensä 305 milj. € ja pidämme todennäköisenä, että toteuma tulee olemaan vielä suurempi.

Kun korotetut poistot olivat edellisen käytössä vuosina 2013-2016, niin vastaavan hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti kunnille kyseisinä vuosina aiheutuneet verotulojen menetykset kompensoitiin nettomääräisesti kuntien yhteisöveronjakosuutta nostamalla hallituksen esityksen vaikutusarvioiden mukaisesti. Näkemyksemme mukaan ei ole mitään syytä miksi tällä kerralla meneteltäisiin toisin. Tilanne, jossa vuosien 2020-2023 verotulojen menetyksiä ei lainkaan kompensoitaisi kunnille, on kestäväntön kuntatalouden kannalta.

Kuntien verotulomenetykset tulee kompensoida lopullisten vaikutusarvioiden perusteella

Hallitusohjelman kirjauksen mukaan kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti. Kuten luonnoksesta käy ilmi, niin vuosien 2024-2027 aikana osa vuosien 2020-2023 verotulomenetyksistä tulee veronsaajille takaisin poistojärjestelmän ja verotettavan tulon laskennan ominaisuuksien kautta. Katsomme hallitusohjelman kirjauksen tarkoittavan siten sitä, että tämä tulee ottaa huomioon nettomääräistä kompensatiota laskettaessa. Tärkeää on kuitenkin se, että vuosina 2020-2023 kompensatio maksetaan täysimääräisesti tehtyjen arvioiden mukaisesti, ettei verotulojen kertymän siirtyminen vaikuta kuntatalouteen negatiivisesti.

Hallituksen esityksen luonnoksen perusteella vuosina 2020-2023 verotuottomenetykset olisivat siten yhteensä noin 893 milj. euroa josta kuntien osuus olisi 305 milj. euroa. Toisaalta taas vuosina 2024-2027 verotuotot lisääntyisivät yhteensä noin 611 milj. eurolla, josta kuntien osuus olisi 208 milj. euroa. Täten kuntien myöhemmäksi siirtyneistä verotuotoista olisi laskelman mukaan verovuoden 2027 lopussa maksumpanematta vielä 97 milj. euroa. Sitä, että tämä on tilanne 7 vuotta uudistuksen voimaantulon jälkeen, ei voida pitää kohtuullisena verotulojen siirtymänä kuntatalouden kannalta.

Luonnoksessa on esitetty, että loput 283 milj. euroa palautuisivat veronsaajille vuodesta 2028 alkaen. Kertymävauhti kuitenkin on vuosittain laskeva eikä kaikki menetykset palaudu koskaan. Osa verovelvollisista lopettaa toimintansa tai verotettavaa tuloa ei synny muusta syystä. Tällöin verotulot eivät lisäänty, vaikka poistot olisivat myöhemminä vuosina pienemmät. Täten veronsaajille syntyy uudistuksen johdosta myös pysyviä menetyksiä ja vuoden 2028 jälkeiset kertymiä voidaan pitää suuruudeltaan epävarmoina.

Kohtuullisena kuntatalouden kannalta ei voida pitää sitä, että kunnat kantavat riskin pitkällä tulevaisuudessa kertyvistä verotuloista ja niiden suuruudesta tai sitä, että kunnille aiheutuvat menetykset kuittaantuvat vasta seuraavalla vuosikymmenelle, jos silloinkaan. Täten luonnoksessa esitettyä kantaa, että muutoksen johdosta ei aiheudu kompensatio kuntien verotulomenetyksistä, ei voida hyväksyä.

Kuntaliiton esitys kompensatiomalliksi

Kuntaliitto esittää, että uudistuksesta aiheutuvat muutokset kuntien verotuloihin otetaan kompensatioissa huomioon hallituksen esityksen luonnoksen vaikutusarvioiden perusteella nettomääräisesti vuosina 2020-2027. Yhteisöveron tuottoon arvioitujen vaikutukset kompensoitaisiin kuntien yhteisöveron jako-osuutta muuttamalla ja kunnallisveroon vaikuttavat muutokset valtionosuuslain mukaisena verotulomenetyksen korvauksena. Vuoden 2028 jälkeisiä vaikutuksia ei tule enää huomioida laskennassa, koska niihin liittyy paljon epävarmuutta ja kertymän siirtymistä osittain pitkälle seuraavalle vuosikymmenelle ei voida pitää kohtuullisena.

Muilta osin Kuntaliitolla ei ole huomautettavaa esitysluonnokseen.

SUOMEN KUNTALIITTO

Timo Reina
varatoimitusjohtaja

Jukka Hakola
kehittämisspäällikkö